

Position paper Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG)

Het openbreken van patenten voor Covid-19-vaccins leidt niet tot meer vaccins – focus op echte oplossingen

11 mei 2021

Leidt het vrijgeven van patenten van Covid-19 vaccins tot een hogere productie van vaccins? Helaas niet:

- Het probleem zit in de productie, niet het intellectuele eigendom
- Vaccinproductie is technisch lastig; de echte oplossing is het snel verhogen van productie in de bestaande fabrieken
- De ervaringen uit de praktijk leren dat het vrijgeven van patenten niet tot extra productie leidt, maar het starten van samenwerkingen wel
- Een snelle productieverhoging, op korte termijn, kan worden bereikt door het afschaffen van exportbeperkingen in Europa en de Verenigde Staten

Ter voorbereiding op uw debat van 12 mei in de Tweede Kamer vragen wij u daarom:

- 1. Het kabinet op te roepen om samen met de sector de productie van vaccins en ingrediënten vanuit bestaande locaties verder aan te jagen en de distributie op te schalen**
- 2. Aan te dringen op het beëindigen van de exportrestricties in Europa en de Verenigde Staten**
- 3. De Nederlandse vaccinatiekennis in te zetten bij het vaccinatieproces in ontwikkelingslanden**

Het probleem is de productie, niet het IP

Iedereen weet dat we op korte termijn veel vaccins nodig hebben. Ook voor onze bedrijven kan het niet snel genoeg gaan om vaccins te maken voor de hele wereld. Maar het vrijgeven van patenten leidt niet tot de oplossing van dit probleem. Meer vaccins maken gaat het snelst en effectiefst door bestaande productiecapaciteiten uit te breiden en de distributie op te schalen.

De grote uitdaging is de productie van vaccins. Voor de productie van een vaccin zijn soms honderden grondstoffen nodig (het Pfizer/BioNTech vaccin kent er bijvoorbeeld **280**). Alles komt bij elkaar in een vaccinfabriek, waar ingewikkelde processen aan de basis staan van een vaccin. Dit duurt lang, denk aan een productietijd van twee maanden. Het omzetten van een bestaande fabriek in een vaccinfabriek duurt maanden: zo heeft Novartis eerder dit jaar aangegeven zes maanden nodig te hebben om een fabriek in te richten voor het produceren van Pfizer/BioNTech vaccin.

173 fabrieken in 47 landen

Op dit moment is er al een wereldwijd netwerk van vaccinproducenten. In 47 landen staan 173 fabrieken die vaccins (gaan) produceren.¹ Niet alleen in de Westerse wereld, maar bijvoorbeeld ook in landen als Indië, Zuid-Afrika en Vietnam. Veel van deze bedrijven zijn normaal gesproken concurrenten van elkaar, maar werken vanwege de Covid-19 pandemie met elkaar samen. Naar verwachting produceert de industrie voor eind dit jaar twaalf miljard vaccins.² Dit is voldoende om de hele wereld te voorzien van vaccins zodat groepsimmunitet tegen het Covid-19 virus bereikt kan worden.

¹ <https://www.keionline.org/covid-19-vaccine-manufacturing-capacity>

² <https://launchandscalefaster.org/covid-19/vaccinemanufacturing>

Oplossingen

Als we meer vaccins nodig hebben, bijvoorbeeld om in te spelen op nieuwe variëteiten van het virus of om ernstige uitbraken onder controle te krijgen, kunnen we het beste de productie in de bestaande fabrieken vergroten. Dat is het snelst en efficiënt. Op al die plaatsen is immers al kennis aanwezig om de vaccins te produceren en is de infrastructuur met toeleveranciers op orde. Snelle winst is te behalen door het garanderen van een vrij verkeer van vaccins, vaccingrondstoffen en productiemedewerkers en exportverboden in de EU en de VS op te heffen.

Het vrijgeven van patenten werkt niet in de praktijk

Het zomaar vrijgeven van patenten schept verkeerde verwachtingen. Het is een illusie dat er dan op korte termijn extra vaccins gemaakt worden door tot dusver onbekende fabrieken. Daarvoor is het productieproces te ingewikkeld. Door een ontheffing bestaat het gevaar dat grondstoffen en voorraden worden weggeleid van gevestigde, effectieve toeleveringsketens naar de nieuwe, minder efficiënte productielocaties waar de productiviteit en de kwaliteit een probleem kunnen vormen. Het zet bovendien de deur open voor namaakvaccins die overal ter wereld in de toeleveringsketen terechtkomen.

En het werkt niet in de praktijk. Al op 8 oktober 2020 maakte Moderna bekend niets te doen tegen bedrijven die inbreuk maken op hun patenten. Tot op heden is geen enkel bedrijf gestart met de productie van dit bedrijf, of heeft aangekondigd dit te willen gaan doen.

Vaccins zijn onvoldoende

Het is terecht dat er veel aandacht is voor de productie van vaccins. Hiermee zijn we er echter nog niet. Om vaccinbergen bij producenten te voorkomen is het belangrijk dat de **distributie** van vaccins verder versterkt wordt. Internationale samenwerking is hier belangrijk voor. Denk daarbij aan het intensiveren van vrachtluchten en het verder uitbouwen van gespecialiseerde opslag- en distributiecapaciteit in ontwikkelingslanden. Ook is het belangrijk dat het vaccinatieproces in deze landen goed wordt ingericht en dat burgers duidelijke informatie krijgen over vaccinaties. Ook al deze zaken zijn onderdeel van een succesvolle vaccinatiestrategie; een focus op de productie van vaccins is maar een onderdeel.

Langetermijnrisico's

Op langere termijn doemt een ander groot risico op. Als de patenten worden vrijgegeven stimuleert dat bedrijven niet langer meer om onderzoek te (blijven) doen naar nieuwe varianten, diagnostica, behandelingen en vaccins om het coronavirus aan te pakken. En dat moeten we in het belang van de volksgezondheid zien te vermijden.